

CURSUSPROGRAMMA

2014/2015 (5775)

Crescas is een onafhankelijk instituut voor Joodse educatie aan volwassenen, zonder formele binding met één van de Joodse kerkgenootschappen.

Joods Educatief Centrum 'Crescas'
Buitenplein 65
1181 ZE Amstelveen

telefoon: 020-6402380

e-mail: info@crescas.nl
websites: www.crescas.nl
www.joodsebibliotheek.nl
www.joopalbibliotheek.nl
www.joods.net

vormgeving Dick Noordhuizen, Luna 3
foto's Marjon Veerkamp Photography,
iStockphoto.com, Crescas

NIEUW EN TOCH VERTROUWD

Bij het samenstellen van het nieuwe cursusprogramma maken wij ieder jaar dezelfde afweging: maken we een heel nieuw programma of bouwen we verder op activiteiten die in het verleden succesvol waren? De uitkomst is eigenlijk altijd dezelfde: het een doen en het ander niet laten.

Dit idee vindt u ook terug in ons nieuwe jaarprogramma, dat u nu in handen houdt. Ons aanbod in 2014/2015 is een mix van vertrouwde klassiekers en geheel nieuwe ideeën. De klassieker onder de klassiekers is natuurlijk *Lernen met Bloeme*. Ook dit jaar geeft Bloeme Evers les aan twee groepen cursisten. Ivriet mag ook niet ontbreken. Het Ivriet-pakket bevat dit jaar weer de populaire *Crash Course*, een intensief programma in vijf dagen. Nieuw is *Tacheles Ivriet*, een cursus van 10 lessen waarmee u leert uw weg te vinden in Israël: geen grammatica, geen moeilijke oefeningen, maar een cursus die volledig gericht is op het spreken van de taal en het opbouwen van een redelijke woordenschat. En de *Global Day of Jewish Learning*, de vijfde inmiddels, mag ook wel als klassieker tellen. Daarnaast is er veel nieuws. We introduceren het gebruik van Skype (bij de cursus over *Etty Hillesum*), we bieden een cursus *Joden en Chinezen*, een cursus over *Hermann Cohen*, lezingen over *Samuel Sarphati* en *Herman Wolf*, we nemen u mee naar voorstellingen als *Porgy and Bess*, *Batsheva Dance*, *Pax Mama* en *George & Eran lossen wereldvrede op* ...
En dit is maar een kleine greep uit ons nieuwe aanbod. Maak uw keuze. Ik zie u graag bij één van onze activiteiten.

Michel Waterman, *directeur*

CRESCAS STEUNT YAD ELIE

Armoede kent geen grenzen. In Jeruzalem ontbreekt het één op de drie kinderen dagelijks aan een gezonde maaltijd. Onder het motto 'Geen kind mag honger lijden in het land van melk en honing' zorgt Yad Elie elk jaar voor ruim 40.000 maaltijden op 14 Joodse én Arabische scholen in Jeruzalem. Naast deze maaltijden stimuleert de stichting ook de voorlichting aan ouders over de waarde van (gezond) voedsel en helpt bij het opzetten van zelfstandige keukenprojecten in scholen, als een meer structurele oplossing voor armoede en honger.

Crescas bewondert het werk van Yad Elie. Samen met u willen wij hieraan een bijdrage leveren. Van alle inschrijvingen die wij **vóór 1 oktober 2014** ontvangen, maken wij 1 euro over naar dit goede doel. Wacht dus niet te lang, schrijf direct in. Hiermee verzekert u zich van een plaats bij de cursus van uw keuze en u helpt ons Yad Elie te helpen.

Crescas is één van de partners in Jonet, het landelijk Joods netwerk met respect voor alle vormen van jodendomsbeleving. JMW, JHM, Joodse Omroep, Jonag, Maccabi, NIW en Crescas zijn de zeven niet-religieuze en niet-politieke Joodse organisaties die werken aan een interactief platform met plaats voor alle elementen in het jodendom.

Op jonet.nl vindt u, naast een nieuwsrubriek, de agenda van Joods Nederland. U kunt er terecht om nieuwe vrienden te ontmoeten en er is nog veel meer. Neem eens een kijkje op www.jonet.nl.

NIEUWSBRIEF

De wekelijkse Crescas-nieuwsbrief houdt u op de hoogte van culturele activiteiten, recent verschenen boeken en veel ander nieuws uit de Joodse wereld. Abonneren? Ga naar www.crescas.nl/nieuwsbrief of stuur een mailtje naar info@crescas.nl.

ONLINE LEREN

Naast de cursussen 'met een docent voor de klas' biedt Crescas u de mogelijkheid om online te leren, in uw eigen tempo, op het moment dat het u het beste uitkomt, vanachter uw eigen computer of op uw eigen tablet. Onderstaande cursussen vindt u op www.joods.net.

De cursus **Alef-Beet**. Vóór u kunt beginnen met het leren van Ivriet, modern Hebreeuws, moet u eerst het Hebreeuwse alfabet, het Alef-Beet onder de knie hebben. Dat lukt met deze online cursus Alef-Beet.

De cursus **3500 Jaar Joodse geschiedenis**. In dertien video's van 1.5 à 2 uur, behandelt Bart Wallet 35 eeuwen Joodse geschiedenis. Op welke manieren werd Joodse identiteit in verschillende periodes bepaald? Hoe en waarom lijken die verschillende Joodse identiteiten de ene keer op elkaar en de andere keer juist niet? Verder krijgt u een goed idee van de culturele en ideologische achtergronden. De cursus is opgebouwd uit vier modules, die los van elkaar gevolgd kunnen worden.

Focus op Joodse muziek. Een cursus bestaand uit negen korte videolessen, samengesteld en gepresenteerd door dirigent Jules van Hessen. Wat is eigenlijk Joodse muziek? Hoe komt het dat wij sommige muziek als

Joods ervaren? Is muziek altijd Joods als de componist Joods is? Of, andersom: als een niet-Joodse componist een Joods gebed op muziek zet, is dát Joodse muziek?

Sjemita, een luistercursus bestaand uit zes lessen van ongeveer een half uur, gepresenteerd door Leo Mock. Voor de landbouw in Israël is ieder zevende jaar een zogenaamd sjemitajaar, een sjabbatjaar. Het land mag zes jaar lang worden bewerkt, maar het zevende jaar krijgt het land rust en mag er niets verbouwd en niets geoogst worden. (Het Joodse jaar 5775, dat begint op woensdagavond 24 september 2014, is een sjemitajaar). De regels van sjemita zijn nog steeds actueel, dat wordt in deze cursus duidelijk.

Portretten van Portegiezen, een cursus bestaand uit vier videolessen van ongeveer een uur, gepresenteerd door Joël Cahen. Aan de hand van levensschetsen van invloedrijke Portugese Joden ontstaat een beeld van de Sefardisch-Joodse gemeenschap in Amsterdam sinds de 16e eeuw. Cahen belicht het leven van Abraham Cohen de Herrera (kabbalist), dr. Ephraim Bueno (arts), Antonio en Francisco Lopes Suasso (bankiers), David Franco Mendes (dichter en chroniqueur), David Montezinos (bibliofiel), Samuel Sarphati (arts en filantroop) en Salomon Rodrigues de Miranda (gedreven zoe-eeuws politicus).

De cursus **Joodse genealogie** is een basiscursus voor de Joodse genealoog. Joodse genealogie wijkt in veel gevallen af van 'gewone' genealogie. Zo gebruikten de meeste Asjkenazische Joden vóór 1811 geen vaste achternaam. Dat maakt het zoeken nog wel eens lastig. De cursus

bevat veel informatie over typisch Joodse bronnen, zoals besnijdenisboekjes, memorboeken van Joodse gemeenten en de zogenoemde marktkaarten. Maar ook een vergelijking van genealogie-programma's, waarbij de specifiek Joodse functies zijn meegewogen.

Op het moment van in druk geven van dit boekje (juli 2014) staan deze zes cursussen online. In de loop van dit cursusjaar breiden we dit pakket uit, o.a. met een doe-het-zelf cursus **Sjabbat**, een cursus **Jiddisj**, een cursus over de **traditionele Joodse keuken**, een cursus over het **oude Joodse boek**, en nog meer. Houd onze nieuwsbrief in de gaten om op de hoogte te blijven van de uitbreiding van het online cursuspakket.

Online leren? Kijk op www.joods.net.

Porgy and Bess een Joodse opera

Alles klinkt beter in het Concertgebouw. Als dat waar is, dan gaat het dak er zeker af tijdens de bijzondere opvoering van George Gershwins Porgy and Bess in november 2014. Het Philips Symphonie Orkest en Philips' Philharmonisch Koor, gekenmerkt door nieuw en jong talent, geven onder leiding van dirigent en Crescascadocent Jules van Hessen een *semiscenische* vertolking van dit meesterwerk.

U kunt daar bij zijn. Bij de uitvoering. En bij de driedelige cursus waarin Jules van Hessen ingaat op de unieke ontstaansgeschiedenis van deze opera. U krijgt niet alleen een inkijkje in het boeiende leven van de als Yaäkov Gershowitz geboren componist, Jules van Hessen onthult ook de schokkende herkomst van deze opera.

cursusnr.	7501
docent	Jules van Hessen
plaats	Amsterdam
data	2 x op maandag, 20.00-22.00 uur, 10 en 17 november 2014, concert: zaterdag 22 november 2014
kosten	€ 62, inclusief entreekaartje Concertgebouw

INSCHRIJVEN?

Ga naar www.crescas.nl, bel 020-6402380,
of stuur een e-mail naar info@crescas.nl

Porgy and Bess staat bekend als een muziektheaterwerk waarin jazz-elementen de boventoon voeren. Dat is echter maar een deel van het verhaal. Oorspronkelijk stond een oude Joodse mythe aan de wieg van het stuk. Slechts een triviaal zakelijk geschil leidde er toe dat Porgy and Bess niet bekend werd als *Joodse opera*. De Joodse elementen zijn echter nog steeds goed hoorbaar.

Een onthullende, aantrekkelijke muziekcursus waarbij voorkennis niet vereist is.

Volg ook een online cursus van Jules van Hessen!
De cursus *Focus op Joodse muziek* bestaat uit 9 korte video-lessen die u thuis, op uw eigen computer of tablet, in uw eigen tempo kunt volgen.
Kijk op www.joods.net.

Batsheva Dance in Amsterdam met inleiding van Anita van Dolen

Voor haar rol als ballerina in de film *The Black Swan* trainde actrice Natalie Portman bij hem: Ohad Naharin, artistiek leider van dansgezelschap *Batsheva*. Op zijn beurt leerde hij het vak van de grondlegger van de moderne dans Martha Graham, de eerste artistiek leider van Batsheva. Naharin groeide uit tot een van de meest toonaangevende hedendaagse choreografen en zijn Batsheva Dance Company behoort tot de internationale top.

In januari 2015 kunt u zelf beoordelen of die kwalificaties terecht zijn. Dan treedt Batsheva op in de Stadsschouwburg in Amsterdam met 'Sadeh21'. Deze voorstelling kreeg juichende kritieken en is exemplarisch voor de dansreputatie van Batsheva: krachtig, lenig, alle bewegingen vlekkeloos uitgevoerd.

cursusnr.	7502
inleiding	Anita van Dolen
plaats	Amsterdam
datum	zaterdag 10 januari 2015, aanvang 18.30 uur
kosten	€ 39, inclusief inleiding en consumptie

De soundtrack is een patchwork van geluiden en muziekfragmenten. De voorstelling, die zich afspeelt op een eenvoudig wit toneel, biedt een weidse blik op het landschap van de menselijke emoties, omgangsvormen en sociale strijd. Tegelijkertijd is het een confrontatie met de stilte.

Crescas heeft kaarten voor Sadeh21 gereserveerd én Anita van Dolen bereid gevonden om speciaal voor onze deelnemers de voorstelling in te leiden. Anita is directeur van Julidans, het Zomerfestival voor Internationale Hedendaagse Dans. Haar kennis over moderne dans deelt zij deze avond graag met u.

Pax Mama voorstelling en nagesprek met de acteurs

Van een Islamitische moeder in Caïro, via een Joodse moeder in Amsterdam, naar de moeder naast je aan tafel. Arnon Grunberg en Sabri Saad El Hamus, één van de acteurs van theatergroep DNA, onderzoeken niet alleen de rol van *de* moeder, maar vooral ook die van hun eigen moeder en waarom de band met haar zo speciaal is.

De teksten zijn van de hand van Arnon Grunberg. Hij schrijft vaak over zijn relatie met zijn moeder, in 2015 verschijnt een boek over haar. Zo lang zij leeft, is leven voor Grunberg een verplichting.

De voorstelling, gespeeld door theatergroep DNA, onder regie van Gerardjan Rijnders, is veelbelovend. DNA heeft de naam het spel dichtbij de toeschouwer te brengen en die uit te nodigen los te laten, in te leven, vrij te maken en te verbinden.

cursusnr.	7504
nagesprek	Arnon Grunberg en Sabri Saad el Hamus
plaats	Amsterdam
datum	woensdag 28 januari 2015, aanvang 21.00 uur
kosten	€ 13, inclusief nagesprek en consumptie

Speciaal voor de Crescas-deelnemers vindt na de voorstelling een gesprek plaats met schrijver Arnon Grunberg en acteur Sabri Saad el Hamus. Zij herkennen in elkaar de diepe bewondering en liefde voor hun moeder.

FOTO: EDDY WERTING EN PAULINA MATUSIAK

George & Eran lossen wereldvrede op, deel I voorstelling met inleiding van de acteurs

De Syrische Hollander en de Israëlische Nederlander zijn terug. De oorlog in Syrië heeft zijn verwoestende werk gedaan, het conflict in Israël lijkt onoplosbaar. In deze muzikale conflictkomedie slaan de twee vrienden de handen ineen om voor eens en voor altijd de wereldvrede op te lossen. Nog nooit waren Syrië en Israël zo dicht bij elkaar. Als Mozes en Mohammed nemen zij de problemen van de mensheid en hun volkeren op hun schouders, moedig en optimistisch zoals voorheen. Hun oplossingen zijn talrijk, hun wilskracht is sterk.

In deze humorvolle voorstelling gaan de twee vrienden niets uit de weg. Met hun held Hamlet in het achterhoofd en de wereldvrede voor ogen, zijn ze bereid om te sterven voor hun doel. De bereidheid is alles, de rest is stilte.

cursusnr.	7505
inleiding	Eran Ben-Michaël en George Elias Tobal
plaats	Rotterdam
datum	woensdag 11 februari 2015, aanvang 18.15 uur
kosten	€ 18,50, inclusief inleiding en consumptie

Het stuk is bedacht en geschreven door de twee acteurs, Eran Ben-Michaël (uit Israël) en George Elias Tobal (uit Syrië). Ze kwamen elkaar tegen tijdens de repetities voor Hamlet, waar ze samen in één kostuum moesten spelen en vonden elkaar in een gedeelde geschiedenis. Dat was het begin van deze samenwerking, een zoektocht naar wereldvrede.

Voorafgaand aan de voorstelling bieden de acteurs, exclusief voor Crescas, een kijkje achter de schermen en vertellen zij over de totstandkoming van de voorstelling. Na deze inleiding, tot de aanvang van de voorstelling, is er ruim gelegenheid om iets te drinken in het theatercafé. De eerste consumptie is bij dit arrangement inbegrepen.

FOTO: JEAN VAN LINGEN

GRATIS KENNISMAKEN MET ONLINE CURSUSSEN

Abonneer u nu op onze wekelijkse digitale nieuwsbrief en krijg gratis toegang tot de cursus Portretten van Portegiezen.

Dit regelt u met een paar muisklikken op www.crescas.nl/2014

Deze actie loopt tot en met 30 november 2014.

Joodse kunst

Kunst, zeker moderne of hedendaagse kunst, is een begrip dat je op veel manieren kunt uitleggen. Hoe zit dat met Joodse kunst? Wellicht denkt u aan klinkende namen als Jozef Israëls, Pissarro, Chagall, gevestigde namen in de kunstgeschiedenis. Of aan controversiële namen als Mark Rothko, Barnett Newman en Yael Bartana. In drie lessen krijgt u in vogelvlucht een overzicht van de moderne en hedendaagse kunstgeschiedenis om vervolgens in te zoomen op een aantal Joodse kunstenaars in het bijzonder.

De laatste bijeenkomst vindt plaats in het Stedelijk Museum in Amsterdam, waar we gezamenlijk onderzoeken of er zoiets bestaat als Joodse kunst. De entree van het museum is niet bij de cursusprijs inbegrepen. Een toegangskaartje kost 15 euro, te voldoen aan de kassa van het museum. Gratis toegang als u in het bezit bent van de Museumkaart.

cursusnr.	7503
docent	Anita Liemburg
plaats	Amsterdam
data	2 lessen op dinsdag, 20.00-22.00 uur 20 en 27 januari 2015 museum: zondag 1 februari 2015, 11.00-13.00 uur
kosten	€ 34, exclusief entree Stedelijk Museum

Etty Hillesum, een onafhankelijke geest cursus met docent 'op afstand'

Honderd jaar na haar geboorte is het werk van Etty Hillesum internationaal gedachtegoed. Haar werk is in achttien talen vertaald en is een bron van inspiratie voor didactici en filosofen. In drie lessen gaat Klaas Smelik in op drie thema's.

Innerlijke ontwikkeling. Op 9 maart 1941 begint Etty Hillesum met het bijhouden van een dagboek. Als zij op 12 oktober 1942 haar laatste aantekeningen optekent, is zij een andere persoonlijkheid geworden, een getalenteerd schrijfster, in harmonie met zichzelf en met God. Hoe is deze razendsnelle ontwikkeling in zijn werk gegaan?

Kroniekschrijfster van haar tijd. Al tijdens de oorlog werden twee brieven van Etty Hillesum, die zij in Westerbork schreef, in een illegale uitgave gepubliceerd.

cursusnr.	7506
docent	Klaas Smelik
plaats	Amsterdam
data	3 x op woensdag, 20.00-22.00 uur 5, 12 en 19 november 2014
kosten	€ 48

Ze vormen een hoogtepunt in het oeuvre van Etty Hillesum, die zich had voorgenomen om kroniekschrijfster van haar tijd te worden. Hoe wilde zij dit bereiken?

De actualiteit van Hillesum. Sinds de publicatie, in 1981, van een selectie uit haar dagboeken onder de titel *Het Verstoorde Leven*, zijn de dagboeken een wereldwijd succes, in zestien talen vertaald, en voor velen een betrouwbare gids voor hun eigen leven. Hoe kunnen wij deze omslag verklaren? Wat is de actuele betekenis van Etty Hillesum?

De cursus wordt gegeven via een Skype-verbinding. Voor de docent, Klaas Smelik, woonachtig in België, is de afstand naar onze leslocatie in Amsterdam te groot. Vanwege zijn bijzondere expertise hebben wij ervoor gekozen de cursus over Etty Hillesum toch door hem te laten geven. Professor Smelik geeft les vanuit zijn studeerkamer in Gent, de cursisten zitten in een leslokaal waar de docent op een projectiescherm 'aanwezig' is. Via de Skype-verbinding kunnen docent en cursisten met elkaar communiceren.

Het uitverkoren volk?

Het is een precair onderwerp, de uitverkiezing van het Joodse volk. Wat wordt daarmee bedoeld? Waar komt het vandaan? En ... stel dat het zo is, zijn we dan nog steeds uitverkoren? En met welk doel? Kunnen we voor de eer bedanken zoals in dat mopje waarin Moos, God vraagt een keer een ander volk te kiezen? Is het iets voor religieuze Joden, of ook voor seculieren?

Deze en andere vragen komen in de cursus aan de orde. De antwoorden zullen divers zijn. Antwoorden, misschien, die we niet willen horen? Eén ding is zeker: de antwoorden zijn interessant en we gaan ze niet uit de weg. Aan de hand van Tora en Tenach zullen we onderzoeken wat het doel van onze uitverkiezing zou kunnen zijn.

De cursus is opgebouwd uit drie lessen:

1e les: Religies in het Midden-Oosten. Wat kenmerkt Tora te midden van andere religieuze geschriften en hoe speelt de historische omgeving (Mesopotamië, Egypte, Griekenland, etc.) daarbij een rol?

2e les: De wetten van Hammurabi en Mozes, twee verwante en vergelijkbare wetstelsels, maar ook met verschillen. De verschillen zeggen veel over het jodendom. Wat was volgens Tora het doel van onze uitverkiezing? We vieren het ontvangen van Tora als een feest, maar hoe gingen wij met de Tora om? Is uitverkoren zijn een essentieel onderdeel van onze Joodse identiteit?

3e les: Uitverkiezing na de Sjoa, kenmerk of program? Mogen we de uitverkiezing afzweren? En wat voor gevolgen heeft dat dan?

cursusnr.	7507
inleiding	Chaim van Unen
plaats	Amsterdam
data	3 x op dinsdag, 20.00-22.00 uur 27 januari, 3 en 10 februari 2015
kosten	€ 48

Hermann Cohen, een groot denker

De academische filosofie in het Duitse taalgebied werd in de jaren 1880-1918 in grote mate bepaald door de Joodse filosoof Hermann Cohen. In het spoor van Descartes, Leibniz, Kant en Hegel ontwikkelde Cohen een methode van denken om een systeem van kennis (kritisch idealisme) op te bouwen. Een systeem dat samenhang brengt in de deelterreinen van de wetenschap en dat ruimte biedt aan diversiteit en pluraliteit. Een systeem dat hoofdlijnen en motieven uit traditioneel rabbijns denken integreert in het contemporaine wijsgerige debat over de mens, de staat, individualiteit, verscheidenheid, gemeenschap, eenheid, jodendom en humaniteit. En deze reeks is nog niet eens volledig.

cursusnr.	7508
nagesprek	Reinier Munk
plaats	Amsterdam
data	3 x op maandag, 20.00-22.00 uur 1, 8 en 15 juni 2015
kosten	€ 48

Waarom deze cursus over een denker van ruim een eeuw geleden terwijl er ook hedendaagse grote filosofen en boeiende denkers zijn? Omdat juist Cohen aanzet tot kritisch denken. Meer specifiek: tot kritisch denken over algemeen geldende waarden en specifieke waarden (uit Joodse tradities), over de geldigheid van die waarden, en over de samenhang van universeel en particulier. Hij zet aan tot kritisch denken over de functie en de normativiteit van de rede, de peiler van diversiteit in de samenleving.

Aanbevolen literatuur: R.W. Munk (redactie): Filosofie, Jodendom, Joodse filosofie. Uitgeverij Damon, Budel, 2005. ISBN 978905735228.

MEER INFORMATIE?

De wekelijkse Crescas-nieuwsbrief houdt u op de hoogte van culturele activiteiten, recent verschenen boeken en veel ander nieuws uit de Joodse wereld. Abonneren? Ga naar www.crescas.nl/nieuwsbrief of stuur een mailtje naar info@crescas.nl.

Joodse religieuze culturen in Nederland

Sinds de zestiende eeuw kent Nederland Joodse gemeenschappen, die vaak als spreekwoordelijke minderheid de lakmoestest vormden voor de tolerantie van de dominante cultuur. Sefardische en Asjkenazische Joden ontwikkelden binnen de parameters van de politieke mogelijkheden ieder hun eigen religieuze cultuur. Daarbij is er van de zestiende tot in de eenentwintigste eeuw voortdurend sprake van interactie met bredere culturele ontwikkelingen en transnationale Joodse netwerken.

Over dit onderwerp geeft dr. Bart Wallet, al sinds jaar en dag docent bij Crescas, in het najaar van 2014 een college-reeks aan de Vrije Universiteit in Amsterdam. Dankzij een nauwe samenwerking met zowel Bart Wallet als de Vrije Universiteit staan deze colleges ook open voor Crescas-cursisten.

cursusnr.	7509
docent	Bart Wallet
plaats	Amsterdam
data	7 colleges op maandagochtend, 9.00-11.00 uur, in september en oktober 2014 zie www.crescas.nl voor data
kosten	€ 180

De hoorcolleges bieden een overzicht van de vroegmoderne en moderne Nederlands-Joodse geschiedenis, met daarbij aandacht voor religieuze culturen, intellectuele ontwikkelingen en sociale bewegingen.

De colleges worden overdag gegeven, in het gebouw van de Vrije Universiteit in Amsterdam. Op het moment van in druk geven van dit programmaboekje was alleen bekend dat de colleges plaatsvinden in september en oktober 2014 (week 36 t/m week 42), data en tijden waren nog niet bekend. Hiervoor verwijzen wij naar onze website, www.crescas.nl.

Volg ook een online cursus van Bart Wallet!
De cursus *3500 Jaar Joodse geschiedenis* bestaat uit 13 video-lessen die u thuis, op uw eigen computer of tablet, in uw eigen tempo kunt volgen. Kijk op www.joods.net.

Joodse thuislanden alternatieven voor het zionisme

Een Joodse staat op het gebied van het huidige Israël was nooit de enige optie voor een 'thuisland' voor Joden. Al lang voor de Tweede Wereldoorlog waren er plannen om Joden in een eigen gebied onder te brengen. Soms door de overheid, zoals in het geval van de Sovjet-Unie die in 1928 de Joodse Autonome Regio, later bekend als Birobidzjan, oprichtte. En door de nazi's, de bedenkers van het Madagaskarplan. Zij wilden Joden uit Europa deporteren naar Madagaskar, indertijd een eiland onder Frans bestuur aan de Afrikaanse zuidoostelijke kust, naar voorbeeld van het Britse plan waarbij Australië als strafkolonie voor misdadigers werd gebruikt. Maar ook uit Joodse hoek waren er plannen voor het vestigen van een thuisland, zoals het Saramaccaproject. Onder leiding van jurist Isaac Nachman Steinberg, secretaris-generaal van een organisatie die bekend stond onder de naam *Freeland League for Jewish Territorial Colonization*, opgericht in 1937, werd serieus gekeken naar de mogelijkheden om de vluchtelingen uit Europa te hervestigen in Suriname.

Door het succes van de zionistische beweging zijn deze alternatieve plannen buiten beeld geraakt. Tijdens deze cursus kijken we naar die plannen. Hoe kunnen we die zien binnen de algemene geschiedenis en binnen de Joodse cultuur en het Joodse denken? Zijn er verbanden met de Nederlandse Joden? Na een inleiding komen de diverse plannen aan bod en is er aandacht voor de politieke motieven, de verschillende hoofdrolspelers en hoe deze plannen binnen de diverse Joodse groeperingen werden ontvangen. De eerste avond, een algemene historische inleiding, wordt verzorgd door Bart Wallet. André Roosen neemt de tweede avond voor zijn rekening, hij behandelt Birobidzjan. Het Madagaskarplan en het Saramaccaproject worden besproken door Laura Almagor (3e en 4e les).

cursusnr.	7510
docenten	Bart Wallet, André Roosen, Laura Almagor
plaats	Amsterdam
data	4 x op dinsdag, 20.00-22.00 uur 18 en 25 november, 2 en 9 december 2014
kosten	€ 64

Oude synagogen in Israël

Hoe bouw je een synagoge? Met de deur naar Jeruzalem? Of juist andersom? Op een hoge of een lage plek? Binnen de stad of juist erbuiten? Mag je een synagoge verplaatsen? En mag je de synagoge met kunst versieren? En zo ja – wat voor kunst?

De synagoge ontstond naar alle waarschijnlijkheid in de periode na de terugkeer van het Joodse volk uit de ballingschap in Babylonië. Maar het is pas in de eerste eeuw dat er archeologische aanwijzingen bestaan voor de bouw van synagogen. Deze cursus schenkt aandacht aan verschillende aspecten: de synagoge als instituut, de functies daarvan en zijn plaats in het sociale leven van de Joodse gemeenschap in de Oudheid, en vooral aan de synagoge als gebouw, het materieel en kunsthistorisch aspect.

cursusnr.	7512
docent	Diklah Zohar
plaats	Amsterdam
data	4 x op donderdag, 20.00-22.00 uur 15, 22 en 29 januari, 5 februari 2015
kosten	€ 64

Speciale aandacht wordt geschonken aan inscripties (in vertaling) en aan figuratieve kunst binnen de vroege synagoge vanaf de eerste tot de zevende eeuw.

Dankzij nieuwe archeologische opgravingen in de laatste jaren is onze kennis over de vroege synagoge enorm toegenomen. Ook deze recente ontdekkingen komen aan bod.

De cursus is opgebouwd uit vier lessen:

- 1e les:** de vroege synagoge vóór en ná het jaar 70.
- 2e les:** literaire bronnen en nieuwe theorieën: het Joodse leven in Galilea.
- 3e les:** de Synagoge in de Vroeg-Byzantijnse tijd: kunst en symboliek.
- 4e les:** inscripties, taal en het sociale leven: synagogen binnen de multiculturele samenleving van de Late Oudheid en synagogen in de Diaspora.

Herman Wolf, humanisme en pessimisme lezing van Paul Scheffer

Herman Wolf (1893-1942) was Paul Scheffers grootvader van moederskant. Zijn leven en werk in het Amsterdam van de jaren twintig en dertig waren verweven met een literaire generatie die het humanisme omarmde en tegelijk een diep pessimisme met zich meedroeg. Filosofisch gevormd door Schopenhauer en Nietzsche, maar ook getekend door de oorlog van 1914-1918, stond deze generatie aan het begin van een eeuw die is omschreven als een tijdperk van uitersten. Wolf maakte de opkomst van totalitaire stromingen mee en probeerde daar een humanisme tegenover te stellen. Maar zijn humanisme was doortrokken van een besef van de kwetsbaarheid van die norm.

Herman Wolf schreef in het fatale jaar 1933: "Dat is de problematische, ja tragische situatie voor de Humanist in onze dagen: hij is er diep van overtuigd dat het geloof in de enige waarde van het Ras, het Volk, de Partij tot de meest gruwelijke schending van het zuivere en waarachtige menselijke leidt." Waarin ligt dan de tragische

situatie voor de humanistische denker? "Hij kan deze overtuiging niet aan anderen in concrete vormen en symbolen verduidelijken; hij moet steeds weer zien hoe de anderen, die zich beroepen op het Bloed, het Ras, het Volk, de Kerk, de Partij, miljoenen aanhangers, volgelingen en gelovigen vinden en dat men hem beticht van slapheid en halfheid, omdat hij slechts in 'vage begrippen' en 'zwevende termen' vermag te spreken over de 'potentiële eenheid' van het menselijke."

Over die verhouding tussen humanisme en pessimisme spreekt Paul Scheffer in zijn lezing.

cursusnr.	7511
docent	Paul Scheffer
plaats	Amsterdam
datum	donderdag 20 november 2014, 20.00-22.00 uur
kosten	€ 15

Wandeling Joods Rotterdam

Een stad met een Joodse geschiedenis? Zeker! Voor de oorlog had Rotterdam een bloeiende Joodse gemeenschap. Al vanaf 1682 stond er een synagoge aan de Glashaven. Op 8 juli 1725 werd de legendarische synagoge aan de Boompjes ingewijd, de mooiste van de stad en één van de mooiste van Nederland.

Er waren meer synagogen met een voor de haven- en handelsstad Rotterdam zo typerende bouwstijl. Alles dat een Joodse gemeenschap nodig heeft, zoals mikwes en begraafplaatsen, was in de stad aanwezig. Gebouwen, organisaties, verenigingen en mensen zoals Lodewijk Pincoffs (1827-1911), de Rotterdamse zakenman die een belangrijke rol speelde in de totstandkoming van de Rotterdamse havens op het toenmalige eiland Feijenoord.

De wandeling Joods Rotterdam, langs plaatsen en gebouwen die soms nog bestaan en die we soms met beelden van toen zullen oproepen, staat onder leiding van Rob Snijders, initiator en beheerder van een website over Joods Amsterdam en Joods Rotterdam (www.joodsamsterdam.nl).

cursusnr. 7514
docent Rob Snijders
plaats Rotterdam
datum zondag 19 april 2015,
11.00-13.00 uur
kosten € 15

Wandeling Rivierenbuurt Amsterdam

De Rivierenbuurt in Amsterdam-Zuid maakt deel uit van het beroemde Plan Zuid van architect en stedenbouwkundige H.P. Berlage. Dit plan valt uiteen in twee delen: de Apollo- en Stadionbuurt, gericht op de min of meer welgestelden, en de Rivierenbuurt, gericht op de middenklasse. De Rivierenbuurt is in de jaren twintig en dertig van de 20e eeuw gebouwd. De straten werden vernoemd naar Nederlandse rivieren.

In de jaren dertig van de vorige eeuw was één op de drie inwoners van de Rivierenbuurt Joods. Van de 17.000 Joden die er in 1940 woonden, hebben slechts 4.000 de Tweede Wereldoorlog overleefd. Tegenwoordig wonen er weer relatief veel Joden in deze buurt. De wandeling maakt duidelijk dat gelukkig niet alle huidige Joodse activiteiten in dit deel van Amsterdam te maken hebben met de Sjoa. Het Joodse leven bloeit er weer op en is toekomstgericht. De wandeling staat onder leiding van Ido Abram en Jos Wiersema. Ido Abram woonde in zijn studententijd in de buurt en voerde er diverse educatieve projecten uit, Jos Wiersema is initiator van de website Geheugen van Plan Zuid.

cursusnr. 7515
docenten Ido Abram en Jos Wiersema
plaats Amsterdam
datum zondag 26 april 2015,
11.00-13.00 uur
kosten € 15

Joden en Chinezen

In China wordt heel anders aangekeken tegen het Joodse/Israëlische ondernemerschap dan in Europa. Volgens prof. Tsvi Vinig heeft dat alles te maken met het ontbreken van schuldgevoelens ten gevolge van de Sjoa. Chinezen voelen bij Joden en Israëli's een bepaalde verwantschap. Het succes van de Israëlische industrie is voor hen een bron van inspiratie. Ze zien Tsvi Vinig dan ook graag komen als gastdocent aan de Jilin Universiteit. Vinig, op zijn beurt, is er van overtuigd dat het succes van de 'start-up nation Israel' terug te voeren is op parameters die hun wortels hebben in de Joodse traditie, in Talmoed en Tora en in de levensomstandigheden van Joden in de verstrooiing. In deze cursus gaat Tsvi Vinig in op de geschiedenis van Joden in China vanuit het perspectief van ondernemerschap. Hij bespreekt de bijdrage van Joden aan de Chinese economie, met de stad Harbin als voorbeeld. Verder belicht hij overeenkomsten tussen jodendom en Confucianisme. Ook de toekomst komt aan bod met een thema over globalisering in China, de 'Nieuwe Chinese Droom' en China's economische activiteiten in de Verenigde Staten.

cursusnr. 7513
docent Tsvi Vinig
plaats Amsterdam
data 3 x op woensdag, 20.00-22.00 uur
28 januari, 4 en 11 februari 2015
kosten € 48

Samuel Sarphati lezing en rondleiding

De naam Samuel Sarphati (1813-1866) is bekend in Amsterdam: van het park, van de straat en van het monument. Het verhaal van Sarphati's leven is veel minder bekend. Daar gaat Lydia Hagoort iets aan doen. Maandag 11 mei 2015 bespreekt zij het inspirerende levensverhaal van deze vooraanstaande Joodse arts en filantroop. De zondag erna, zondag 17 mei, neemt zij u mee voor een rondleiding op de Portugees-Joodse begraafplaats Beth Haim in Ouderkerk, waar Sarphati en zijn vrouw Abigaël Mendes de Leon begraven liggen. Naast zijn werk als arts stond Sarphati aan de wieg van diverse beroepsverenigingen, een handelsschool, een broodfabriek, drie banken, het Amstel Hotel en het Paleis voor Volksvlijt. Lydia Hagoort schetst Sarphati's talloze initiatieven en zijn persoonlijk leven in het Amsterdam van de 19e eeuw. Voor deze lezing put Lydia Hagoort uit de biografie die zij over Sarphati schreef. Zij verrichtte hiervoor minutieus archiefonderzoek, deels in niet eerder geraadpleegde Sefardische bronnen.

cursusnr. 7516
docent Lydia Hagoort
plaats Amsterdam
data maandag 11 mei, 20.00-22.00
zondag 17 mei 2015, 11.00-13.00
(rondleiding Beth Haim)
kosten € 35, inclusief consumptie
in het Vegahuis op Beth Haim

Vier eeuwen Nederlandse rabbijnen

Door hun collega's in het buitenland werden ze vaak beklaagd, de rabbijnen van de Joodse gemeenten in Nederland. Hun rol en betekenis werd danig ingeperkt door de parnassiem, de bestuurders. Sterke karakters wisten echter desondanks een krachtig stempel te drukken op de ontwikkeling van de Joodse gemeenschap in Nederland.

In vier cursusavonden wordt een inkijkje gegeven in vierhonderd jaar religiegeschiedenis van het Nederlandse jodendom. Als insteek wordt daarbij de rol van de rabbijn genomen: wat deed hij, mocht hij, probeerde hij? De cursus laat zien hoe rabbijnen hun grote Joodse kennis toepasten op de specifieke situatie van het Nederlandse jodendom. Uniform was dat allesbehalve: variëteit en debat was de Nederlandse rabbijnenstand niet vreemd.

cursusnr. 7517
docent Bart Wallet
plaats Amsterdam
data 4 x op dinsdag,
20.00-22.00 uur
12, 19 en 26 mei, 2 juni 2015
kosten € 64

MEER INFORMATIE?

Kijk op www.crescas.nl
of bel 020-6402380.

In een boeiend groepsportret passeren statige Portugese rabbijnen, gezaghebbende Asjkenazische rabbaniem en vooruitstrevende liberale geestelijk leiders de revue. In vier avonden ontvouwt zich een fascinerend verhaal van de vroegmoderne rabbijn in conflict met de Amsterdamse parnas (bestuurslid) via het ideaal van de geleerde doctor-rabbijn tot de moderne rabbijn en zijn brede internationale netwerk. Wie Joods Nederland wil begrijpen, kan niet om de specifieke rol van de rabbijn in de afgelopen vierhonderd jaar heen.

Lernen met Bloeme

Sinds de oprichting van Crescas in 1999 is Bloeme Evers één van onze vaste docenten. Het overdragen van kennis over jodendom is een belangrijk doel in haar leven. Lernen mét Bloeme, les krijgen ván Bloeme, wordt door onze cursisten ervaren als een groot voorrecht. Zij geeft dit jaar twee cursussen, één op maandagavond en één op woensdagavond. Alle lessen worden gegeven bij Bloeme thuis, waardoor het aantal plaatsen op deze cursussen beperkt is. Bloeme's gezellige eettafel, de thee en de koekjes staan garant voor een intieme sfeer.

Bloeme heeft een brede kennis op het gebied van jodendom. En mocht zij over een bepaald onderwerp het antwoord niet meteen paraat hebben, dan gaat zij te rade bij haar zoon, dayan Raphael Evers. De onderwerpen die zij behandelt bestrijken alle aspecten van het jodendom, van TeNaCH tot zionisme, van bevruchting en anticonceptie tot euthanasie, maar ook onderwerpen die de cursisten zelf inbrengen. Daarnaast laat Bloeme u kennis maken met 'jodendom in de praktijk'. Zij nodigt regelmatig cursisten uit voor een sjabbatviering op vrijdagavond of voor een feestdag. De afgelopen jaren bezocht zij met cursisten een (lege) sjoel, een mikwe, de bibliotheek Ets Haim en het Joods Historisch Museum.

cursusnr. 7518
docent Bloeme Evers-Emden
plaats Amsterdam
data 20 x op maandag, 20.00-22.00 uur
8 en 22 september,
6 en 20 oktober,
3 en 17 november,
1 en 15 december 2014,
12 en 26 januari,
9 en 23 februari,
9 en 23 maart,
13 en 20 april,
11 en 18 mei,
1 en 15 juni 2015
kosten € 270

cursusnr. 7519
docent Bloeme Evers-Emden
plaats Amsterdam
data 20 x op woensdag, 20.00-22.00 uur
17 september,
1, 22 en 29 oktober,
12 en 26 november,
10 december 2014,
7 en 21 januari,
4 en 18 februari,
11 en 18 maart,
1, 22 en 29 april,
13 en 27 mei,
10 en 24 juni 2015
kosten € 270

Koken voor Beth Shalom

De keuken van Beth Shalom in Amsterdam Buitenveldert is al sinds jaren ons 'thuis', de plaats waar wij onze kosjere kookcursussen mogen geven. Ook dit jaar verleent Beth Shalom ons gastvrijheid.

Bij het bespreken van onze plannen voor 2014/2015 ontstond een idee waar wij – en de nieuwe directie van Beth Shalom – meteen enthousiast over waren: de cursisten van Crescas bereiden een traditioneel Joodse maaltijd voor alle circa 120 bewoners. Beth Shalom stelt de keuken beschikbaar, Crescas zorgt voor alle ingrediënten, en de cursisten, onder leiding van onze docent Danny Hovestad, zorgen voor een smakelijke maaltijd, voor het bedienen en het afruimen. Een cadeau-tje aan de Beth Shalom-bewoners, die we op deze manier een leuke middag hopen te bezorgen.

Ook voor u, als cursist, snijdt het mes aan twee kanten: u leert een traditioneel Joodse maaltijd bereiden en tegelijkertijd levert u een bijdrage aan dit 'goede doel'. Het cursusgeld, dat we beperkt hebben gehouden tot een symbolisch bedrag van 10 euro, gebruiken wij om een deel van de ingrediënten mee te betalen. Er is plaats voor maximaal 18 cursisten. Vrijwilligers voor het bedienen en afruimen zijn zeer welkom.

Een innovatieve samenwerking tussen twee Joodse organisaties, die bovendien onze maatschappelijke betrokkenheid toont.

Beth Shalom

cursusnr.	7520
docent	Danny Hovestad
plaats	Amsterdam
datum	zondag 9 november 2014, 14.30-18.00 uur
kosten	€ 10

Traditioneel Joods koken

De Joodse keuken is, zoals het Joodse volk, grofweg in te delen in twee tradities: Asjkenazisch en Sefardisch. De **Asjkenazische** keuken komt uit Oost-Europa en wordt gekenmerkt door schrale ingrediënten die tot verrassende gerechten worden omgetoverd.

De **Sefardische** keuken is een rijke keuken, met gebruik van veel kruiden. Aan beide keukens wordt een avond besteed. Onder leiding van Danny Hovestad koken we een driegangen menu, dat we ons aan het eind van de middag goed laten smaken.

cursusnr.	7521
docent	Danny Hovestad
plaats	Amsterdam
data	2 x op zondag, 14.30-18.00 uur 23 november en 14 december 2014
kosten	€ 39

Exotische gerechten

De Joodse keuken is een culinaire geschiedschrijving van het Joodse volk. Een ontworteld en zwervend volk dat zich over de hele wereld vestigde en de spijswetten combineerde met de lokale keuken. Het resultaat is een veelzijdige en verrassende receptuur met traditionele gerechten, maar ook met eigentijdse vertalingen. In deze cursus gaan we aan de slag met exotische gerechten uit de Joodse keuken, in een hedendaagse combinatie.

Onder leiding van Danny Hovestad koken we menu's met gerechten afkomstig uit diverse landen van de Diaspora.

cursusnr.	7522
docent	Danny Hovestad
plaats	Amsterdam
data	3 x op zondag, 14.30-18.00 uur 15 februari, 1 en 8 maart 2015
kosten	€ 49

Topstukken van Ets Haim

Bij een rondleiding in Ets Haim is doorgaans weinig tijd om bijzondere werken in de collectie echt op waarde te schatten en dieper in te gaan op de geschiedenis van deze bijzondere bibliotheek. In deze cursus van drie lessen is die ruimte er wel.

Aan de hand van drie topstukken uit de collectie neemt bibliothecaris Heide Warncke u mee in deze bijzondere wereld. Ze belicht de boekhistorische, technische en culturele aspecten van de handschriften en oude drukken. Hoe zag de boekproductie eruit? Welk materiaal werd gebruikt? Waarom bleef men lang na de uitvinding van de boekdrukkunst handschriften vervaardigen? Wat was de invloed van de censuur? Wie was Menasseh ben Israel? Wat is eigenlijk een incunabel? Voor wie werden boeken geschreven – wie vormden het 'publiek'? Heide Warncke zal deze (en meer) vragen tijdens de cursus beantwoorden. Vanwege de beperkte ruimte in Ets Haim is er plaats voor maximaal 12 deelnemers.

cursusnr. 7523
 docent Heide Warncke
 plaats Amsterdam
 data 3 x op zondag, 11.00-13.00 uur
 22 februari, 1 en 15 maart 2015
 kosten € 56

Joodse Parabels

Parabels zijn minivertellingen, fictieve verhaaltjes die gebruikt worden om iets te verklaren of te illustreren. In de Talmuedische literatuur treffen we er honderden aan. De rabbijnen gebruiken parabels voor hun uitleg van de Bijbeltekst, maar ook voor hun onderricht in ethische of theologische kwesties. Ook in de Christelijke bronnen vinden we zo'n 36 parabels. Vaak zijn die parabels opgevat als allegorie, als illustratie voor een geestelijke waarheid. Dat is echter niet de oorspronkelijke betekenis. Frappant is dat we in beide bronnen, Talmuedische en Christelijke, soortgelijke motieven aantreffen: maaltijden, vaders en zonen, mannen en hun echtgenotes, slaven, koningen en grootgrondbezitters ... Ook de thema's blijken verwant: het gaat over omkeer, verzoening, inzet voor Tora, leerlingenschap, enz. In twee avonden verkennen we enkele parabels en hun motieven, over vaders en zonen (1e les) en over maaltijden (2e les). Hoe werden elementen uit het dagelijks leven gebruikt om de religieuze realiteit te vertellen in en vanuit dat dagelijkse leven? Hoe tekenen parabels de religieuze dimensie van maaltijden, vaderschap, 'zoonschap', of echtgenoot zijn?

cursusnr. 7524
 docent Eric Ottenheijm
 plaats Amsterdam
 data 2 x op woensdag, 20.00-22.00 uur
 11 en 18 maart 2015
 kosten € 34

DE CRESCAS IVRIET-TOETS

Als u twijfelt over uw kennisniveau, als u niet goed kunt kiezen in welke cursus u 'op uw plaats' bent, maak dan de **Ivriet-toets** die wij speciaal hiervoor hebben laten ontwikkelen. De toets staat op www.crescas.nl. Het maken van de toets kost u circa 15 minuten. Neem telefonisch contact met ons op of stuur een e-mail om een toegangscode aan te vragen. Ook als u in de afgelopen jaren één of meerdere cursussen Ivriet hebt gevolgd, is deze toets geschikt om uw kennisniveau te bepalen.

Alef-Beet

Vóór u kunt beginnen met het leren van Ivriet, Modern Hebreeuws, moet u eerst het Hebreeuwse alfabet, het Alef-Beet onder de knie hebben. Dit alfabet kunt u snel en gemakkelijk leren met de digitale cursus Alef-Beet die wij hebben laten ontwikkelen. In uw eigen tempo, op de tijden die u het beste uitkomen, leert u de drukletters lezen en de schrijffletters schrijven. Deze digitale cursus bevat oefenmateriaal om het schrijven van Hebreeuwse letters goed in de vingers te krijgen. Na het volgen van deze digitale cursus bent u voldoende toegerust om de cursus 'Ivriet kita Alef', de beginnerscursus te volgen.

U vindt de cursus Alef-Beet op www.joods.net. De prijs van de cursus is € 20.

Ivriet – kita Alef

Als u het Alef-Beet, het Hebreeuwse alfabet beheerst, bent u er klaar voor! U kunt nu echt beginnen met het leren van Ivriet, modern Hebreeuws.

Deze cursus wordt gegeven volgens het systeem dat tegenwoordig bij de oelpan (Ivrietschool) in Israël gebruikt wordt. In deze cursus leert u lezen, spreken en schrijven en er wordt grammatica behandeld. Daarnaast ligt de nadruk in dit eerste cursusjaar op het leren van werkwoorden in de tegenwoordige tijd. Na afloop van dit eerste lesjaar bent u in staat om héél eenvoudige conversaties te voeren en kleine teksten te schrijven en te lezen. We maken gebruik van het lesboek *Ivriet Meberesjiet*, deel 1. Het boek is bij de cursusprijs inbegrepen.

cursusnr.	7525
docent	Shirley Ensel
plaats	Amsterdam
data	25 x op dinsdag, 20.45–22.15 uur 30 september, 14, 21 en 28 oktober, 4, 11, 18 en 25 november 2, 9 en 16 december 2014, 6, 13, 20 en 27 januari, 3, 10 en 17 februari, 3, 10, 17, 24 en 31 maart, 14 en 21 april 2015
kosten	€ 345

Ivriet – kita Beet

Aan deze cursus kunt u deelnemen als u met succes de lessen van kita Alef hebt gevolgd, of als u elders minimaal 25 lessen Ivriet hebt gehad.

In deze cursus gaan we lezen, spreken, schrijven en luisteren en er wordt grammatica behandeld. U breidt uw kennis van de tegenwoordige tijd verder uit en u maakt een begin met de verleden tijd. Verder maakt u voor het eerst kennis met de 'binjanim' – de voor het Ivriet zo typerende werkwoordvormen. We maken gebruik van de lesboeken *Ivriet Meberesjiet*, deel 1 en +2000 *Sichot sjel Jom Jom*. De boeken zijn bij de cursusprijs inbegrepen.

cursusnr.	7526
docent	Shirley Ensel
plaats	Amsterdam
data	25 x op dinsdag, 18.45-20.15 uur 30 september, 14, 21 en 28 oktober, 4, 11, 18 en 25 november, 2, 9 en 16 december 2014, 6, 13, 20 en 27 januari, 3, 10 en 17 februari, 3, 10, 17, 24 en 31 maart, 14 en 21 april 2015
kosten	€ 360

Ivriet – kita Gimmel

Aan deze cursus kunt u deelnemen als u met succes de lessen van kita Beet hebt gevolgd, of als u elders minimaal 50 lessen Ivriet hebt gehad.

De cursus wordt gegeven volgens het systeem dat tegenwoordig bij de oelpan (Ivrietschool) in Israël gebruikt wordt. U hoort inmiddels tot de gevorderden en u kunt al een aardige conversatie voeren.

In deze cursus gaan we lezen, spreken, schrijven en luisteren en er wordt grammatica behandeld. Daarnaast ligt de nadruk in dit cursusjaar op het leren van de toekomstige tijd en de gebiedende wijs. We maken gebruik van de lesboeken *Ivriet Meberesjiet*, deel 1+2 en +2000 *Sichot sjel Jom Jom*. De boeken zijn bij de cursusprijs inbegrepen.

MEER INFORMATIE?

Kijk op www.crescas.nl
of bel **020-6402380**.

cursusnr. 7527
docent Shirley Ensel
plaats Amsterdam
data 25 x op maandag, 20.45-22.15 uur
29 september,
13, 20 en 27 oktober,
3, 10, 17 en 24 november,
1, 8 en 15 december 2014,
5, 12, 19 en 26 januari,
2, 9, 16 en 23 februari,
2, 9, 16, 23 en 30 maart,
20 april 2015
kosten € 377

Ivriet – kita Dalet

Aan deze cursus kunt u deelnemen als u met succes de lessen van kita Gimmel hebt gevolgd, of als u elders les hebt gehad en alle binjaniem beheerst.

De cursus wordt gegeven volgens het systeem dat tegenwoordig bij de oelpan (Ivrietschool) in Israël gebruikt wordt. U hoort inmiddels tot de gevorderden en u kunt een behoorlijke conversatie voeren.

In deze cursus gaan we lezen, spreken, schrijven en luisteren en er wordt grammatica behandeld. We zullen ons verder onder andere verdiepen in het leren van onregelmatige werkwoordsvormen en de lijdende vorm. We maken gebruik van de lesboeken *Ivriet Meberesjiet*, deel 1+2 en +2000 *Sichot sjel Jom Jom*. De boeken zijn bij de cursusprijs inbegrepen.

cursusnr. 7528
docent Shirley Ensel
plaats Amsterdam
data 25 x op maandag, 18.45-20.15 uur
29 september,
13, 20 en 27 oktober,
3, 10, 17 en 24 november,
1, 8 en 15 december 2014,
5, 12, 19 en 26 januari,
2, 9, 16 en 23 februari,
2, 9, 16, 23 en 30 maart,
20 april 2015
kosten € 377

cursusnr. 7529 (in samenwerking met CIDI)
docent Shelly Bodenheimer
plaats Den Haag
data 25 x op woensdag, 20.30-22.00 uur
17 september,
1, 22 en 29 oktober,
5, 12, 19 en 26 november,
3, 10 en 17 december 2014,
7, 14, 21 en 28 januari,
4, 11, 18 februari,
4, 11, 18 en 25 maart,
1 en 29 april,
6 mei 2015
kosten € 377, Vrienden CIDI € 340

Ivriet – kita Hee

Aan deze cursus kunt u deelnemen als u met succes de lessen van kita Dalet hebt gevolgd. U hoort inmiddels tot de gevorderden en u kunt een goede conversatie voeren. We gaan ons verder verdiepen in verschillende grammaticale onderwerpen, we lezen en schrijven. De nadruk ligt in deze cursus echter vooral op het spreken. Dit doen we volgens de lesmethode die zegt dat, hoe beter het spreken wordt, hoe beter uw andere vaardigheden - verstaan, lezen en schrijven - worden. Voor de conversaties richten we ons op onderwerpen als gezondheid, het geven van complimenten, je mening geven, reizen, etc. We maken gebruik van de lesboeken *Ivriet Meberesjiet*, deel 2 en *Diboerim Diboerim*.

cursusnr.	7530
docent	Shirley Ensel
plaats	Amsterdam
data	25 x op maandag, 20.45-22.15 uur 29 september, 13, 20 en 27 oktober, 3, 10, 17 en 24 november, 1, 8 en 15 december 2014, 5, 12, 19 en 26 januari, 2, 9, 16 en 23 februari, 2, 9, 16, 23 en 30 maart, 20 april 2015
kosten	€ 377

Warming up voor de Crash Course

De Crash Course is een intensieve vijfdaagse cursus. Het maken van een goede start is belangrijk, zodat u niet al na een paar uur de draad begint kwijt te raken. Daarom organiseren wij deze voorbereidende lesavond, zodat u optimaal voorbereid aan de start kunt verschijnen. Even warmlopen kan geen kwaad.

Dezelfde drie docenten die de Crash Course geven, staan ook deze avond voor u klaar. De beginners oefenen het Alef-Beet en kleine woordjes. De lichtgevorderden en gevorderden halen weggezakte kennis op. En verder is deze avond een mooie gelegenheid om eerst eens uit te proberen of de Crash Course iets voor u is.

cursusnr.	7533 (beginners) 7534 (lichtgevorderden) 7535 (gevorderden)
docenten	Daniëlle van den Bos, Shirley Ensel en Efrat Lavon
plaats	Amsterdam
datum	woensdag 29 april 2015, 20.00-22.00 uur
kosten	€ 8

Crash Course Ivriet intensieve 5-daagse cursus

Aan het slot van het seizoen organiseert Crescas opnieuw deze populaire stoomcursus Ivriet. In vijf dagen komt u als beginner direct een eind: na afloop van de cursus kunt u een eenvoudige conversatie voeren en Ivriet schrijven. Behoort u tot de (licht)gevorderden, dan maakt u met deze intensieve cursus een flinke stap vooruit.

De Crash Course is gebaseerd op het idee van de zomer-oelpan. Twee hele dagen en drie avonden wordt u 'ondergedompeld' in het Ivriet. Voor deze cursus hoeft u geen vrije dagen op te nemen, alle lessen

cursusnr.	7536 (beginners) 7537 (lichtgevorderden) 7538 (gevorderden)
docenten	Daniëlle van den Bos, Shirley Ensel en Efrat Lavon
plaats	Amsterdam
data	zondag 10 mei, 10.00-17.00 uur maandag 11, dinsdag 12 en woensdag 13 mei, 19.00-22.00 uur donderdag 14 mei 2015 (Hemelvaartsdag), 10.00-17.00 uur
kosten	€ 245, inclusief lesmateriaal, drinkjes en kosjere lunches

INSCHRIJVEN?

Ga naar www.crescas.nl, bel **020-6402380**,
of stuur een e-mail naar info@crescas.nl

worden gegeven in 'vrije' uren, gebruik makend van Hemelvaartsdag (donderdag 14 mei) en de voorafgaande zondag (10 mei). Op de tussendurende dagen hebt u 's avonds les.

De Crash Course wordt gegeven op drie niveaus: beginners, lichtgevorderden en gevorderden. Uw kennisniveau wordt nauwkeurig bepaald met behulp van onze Ivriettoets.

De Crash Course is geheel verzorgd. Al het lesmateriaal is inbegrepen, koffie, thee, frisdrank in de pauzes en op de beide hele lesdagen zorgen wij voor een kosjere lunch.

Tacheles Ivriet

'mond vol tanden' hoort tot het verleden

Een eenvoudig gesprek voeren. Een kop koffie of iets te eten bestellen. De weg vragen. In een kledingzaak duidelijk maken dat je één maat kleiner wilt passen. Als u geen Ivriet spreekt, maar wel zo nu en dan naar Israël gaat, dan is het iedere keer een grote ergernis dat dit soort eenvoudige conversaties niet vlotten. En Ivriet leren vergt nu eenmaal relatief veel inspanning, veel tijd, die u niet hebt ... Komt dit u bekend voor, dan is de cursus *Tacheles Ivriet* voor u de oplossing!

Deze korte cursus focust op conversatie en woordenschat. Na 10 lessen is het voeren van de genoemde gesprekken geen probleem meer. Voor het eerst staat u niet te hakelen, voor het eerst hoeft u zich niet te behelpen in het Engels, maar spreekt u Ivriet.

U leert geen grammatica. U hoeft zelfs het Alef-Beet, het Hebreeuwse alfabet, niet onder de knie te hebben. Alle teksten zijn in het Ivriet, mét fonetische transcriptie én Nederlandse vertaling. Het lesmateriaal voor deze cursus is ontwikkeld door de World Zionist Organization en aan Crescas ter beschikking gesteld. Rob Fransman vertaalde de Engelse teksten in het Nederlands.

En als u na het volgen van deze cursus de taal écht wilt leren? Als u ook Ivriet wilt kunnen lezen en schrijven? Daar hebben wij rekening mee gehouden: de laatste les van deze cursus valt in maart 2015, zodat het mogelijk is om aansluitend de Crash Course Ivriet te volgen (van 10 t/m 14 mei 2015, zie pagina 31).

cursusnr.	7531
docent	Efrat Lavon
plaats	Amsterdam
data	10 x op woensdag, 20.00-21.30 uur 7, 14, 21 en 28 januari, 4, 11 en 18 februari, 11, 18 en 25 maart 2015
kosten	€ 95, leden van bij de FNZ aangesloten organisaties € 85
cursusnr.	7532
docent	Shelly Bodenheimer
plaats	Den Haag
data	10 x op woensdag, 18.30-20.00 uur 7, 14, 21 en 28 januari, 4, 11, 18 februari, 4, 11, 18 maart 2015
kosten	€ 95, Vrienden CIDI en leden van bij de FNZ aangesloten organisaties € 85

Global Day of Jewish Learning wereldwijde studiedag

De derde zondag in november is voor de vijfde keer gereserveerd voor de Global Day of Jewish Learning. Over de hele wereld verspreid, leren Joden op dezelfde dag over hetzelfde onderwerp. Vierhonderd organisaties uit veertig landen namen in 2013 deel aan de 'Global Day'. Ook dit jaar wordt op een groot aantal deelnemers uit minstens zoveel landen gerekend. Crescas tekent opnieuw voor de organisatie in Nederland, opnieuw in nauwe samenwerking met Stichting PaRDeS. De dag wordt ingeleid en begeleid door onze Rabbinica-docent Leo Mock.

Het thema van dit jaar, *Helden, schurken, heiligen en gekken: het volk van het boek*, klinkt intrigerend. Wat leren de helden en schurken uit onze traditie ons? Een deel van de dag 'leren' we in kleine groepen. Iedere studiegroep gaat één bijbels figuur aan een nader onderzoek onderwerpen, met gebruikmaking van diverse Joodse teksten. De teksten zijn goed toegankelijk voor hen die voor het eerst op een dergelijke manier leren, maar zijn ook een bron van inspiratie voor degenen die dat al vaker deden.

De eerste 'Global Day', in 2010, werd georganiseerd naar aanleiding van de presentatie van het levenswerk van rabbijn Adin Steinsaltz: zijn vertaling van de Talmoed, de Steinsaltz-editie. Het initiatief en de mondiale coördinatie van de studiedag is in handen van 'Aleph Society', de Amerikaanse organisatie die het werk van rabbijn Steinsaltz ondersteunt.

Wij adviseren u om tijdig in te schrijven, de 'Global Day' is uitgegroeid tot een populaire activiteit en het aantal plaatsen is beperkt.

cursusnr.	7541
docent	Leo Mock
plaats	Amsterdam
datum	zondag 16 november 2014, 13.00-18.00 uur
kosten	€ 35, inclusief kosjere maaltijd

Focus op de parasja *één uur leren op vrijdagochtend*

Wekelijks wordt in de synagoge een stuk uit de Tora gelezen, de zogenaamde parasja van de week. In orthodoxe kringen wordt de Tora in één jaar uitgelezen, liberale synagogen houden een cyclus van drie jaren aan.

De meeste verhalen kennen we in grote lijnen wel, maar wat staat nu écht in de tekst? Daar gaan we gezamenlijk naar op zoek. In één uur maakt u kennis met de oude en rijke traditie van Tora-lezen met de rabbijnen, van vrij letterlijke Middeleeuwse commentaren tot de bloemrijke verhalen van de Midrasj (tekstverklaring).

cursusnr.	7539
docent	Leo Mock
plaats	Amsterdam
data	12 x op vrijdagochtend, 10.00-11.00 uur 24 oktober, 14 november en 5 december 2014, 9 en 30 januari, 20 februari, 13 maart, 17 april, 8 en 29 mei, 19 juni en 3 juli 2015
kosten	€ 89

Deze cursus vindt plaats op vrijdagochtend, zodat u op sjabbat goed voorbereid de parasja kunt volgen. En als u niet naar de synagoge gaat, dan hebt u een mooie tekst waar u nog eens over kunt nadenken of met anderen over kunt discussiëren.

Kennis van Hebreeuws is niet vereist, alle teksten worden in vertaling behandeld.

Kabbala: van theorie naar praktijk

In de geschiedenis van het Joodse volk gebeuren voortdurend wonderen. Deze wonderen komen in het eerste deel van de cursus uitvoerig aan de orde. De spirituele kracht van de letters van het Hebreeuwse alfabet zien we in het wonder bij de Schelfzee. De zee wordt in tweeën gesplitst door het gebruik van de 72 namen van Hasjeem (God). Het gebruik van de Godsnaam is aan sterke verboden en bepalingen gebonden. De Naam mag niet zomaar gebruikt worden. Kabbala geeft ons een machtig gereedschap in handen waarmee wij met de juiste emoena, het goede geloof, een geloofsdaad kunnen realiseren in een ogenschijnlijk wonder. Een ander onderwerp dat aan bod komt, gaat over de Hemelwagen, de profetie van Jechezkeel en de ten Hemelvaring van Eljahoe de profeet: al deze wonderlijke zaken zijn een onderdeel van de esoterische leer. En verder: Wat is de zin van amuletten en wat is de betekenis? Mogen wij hiervan gebruik maken? Bij deze cursus over Joodse mystiek wordt een door de docent samengestelde 'hand-out' verstrekt.

cursusnr.	7540
docent	Jacob de Leeuwe
plaats	Amsterdam
data	3 x op maandag, 20.00-22.00 uur 3, 10 en 17 november 2014
kosten	€ 48

Stromingen in het jodendom

Elke rivier stroomt op zijn eigen manier, kunnen we in de Talmoed lezen. Al in de tijd van de Tweede Tempel kende het jodendom verschillende stromingen. En dat is door de eeuwen heen niet veranderd, Joodse gemeenschappen zijn nog steeds veelkleurig. Ook vandaag de dag is het jodendom pluriform; denk alleen al aan de verschillen tussen het jodendom in Israël en in de Diaspora.

In deze cursus staan we stil bij de drie hoofdstromingen die in de moderne tijd zijn ontstaan: orthodoxie, conservatief en liberaal-reform jodendom. Wat deed de moderne tijd met de traditionele wereld? En hoe zocht men op verschillende manieren naar het antwoord op de vraag 'wat is Joodse identiteit'? Aan de hand van concrete voorbeelden worden de verschillende benaderingen in beeld gebracht.

cursusnr.	7545
docent	Leo Mock
plaats	Amsterdam
data	3 x op donderdag, 20.00-22.00 uur 5, 12, 19 februari 2015
kosten	€ 48

Halacha aan de hand van korte films

Een cursus Halacha aan de hand van korte films, die gemaakt zijn door studenten van de orthodoxe *Ma'aleh School of Television, Film and the Arts* in Jeruzalem. Alleen al deze films maken de cursus de moeite waard. Het zijn eindexamenfilms van hoge kwaliteit, in het Hebreeuws met Engelse ondertiteling. Aan de hand van deze films worden Halachische onderwerpen bespreekbaar gemaakt. Onderwerpen die soms problemen opleveren in de moderne tijd, zoals de plaats van vrouwen in de gemeenschap, de rol van liefde en intimiteit in de relatie tussen de seksen. De inhoud van iedere film wordt verdiept door het bestuderen van relevante teksten uit de rabbijnse literatuur en een groeps gesprek. Deze cursus kreeg de afgelopen jaren een hoge beoordeling van de deelnemers!

cursusnr. 7543
docent Leo Mock
plaats Amsterdam
data 4 x op donderdag, 20.00-22.00 uur
27 november, 4, 11 en 18 december 2014
kosten € 64

cursusnr. 7544
docent Leo Mock
plaats Den Haag
data 4 x op donderdag, 20.00-22.00 uur
8, 15, 22 en 29 januari 2015
kosten € 64

Zakendoen en Joodse ethiek

Abraham onderhandelde met Efron over de aankoop van een stuk grond bij Hebron om Sara te kunnen begraven, de eerste grondaankoop in de Joodse geschiedenis was een feit. Jacob onderhandelde met Ezaü over het eerstgeboorterecht. Is hier sprake van een optierecht of van de aanschaf van immateriële waarde? Later onderhandelde hij met Laban over zijn arbeidsvoorwaarden. Zakendoen gaat in de Joodse geschiedenis terug tot de aartsvaders, maar er zijn in Tora ook veel mitswot (geboden) die te maken hebben met zakendoen. Gecombineerd met Misjna en Talmoed bieden die Joodse ethische en juridische handvatten voor het zakendoen op elk denkbaar gebied. Toegestane winstmarges, relatiegeschenken, toegestane en niet-toegestane concurrentie, oppimpen, monopolieposities, contractregels, marktregulatie, de rol van de overheid in een vrije markteconomie ... alles wordt in de Joodse bronnen besproken. In deze cursus worden de Joodse bronnen bestudeerd, maar wordt vooral ook gewerkt met casuïstiek uit de recente Joodse rechtspraak.

cursusnr. 7546
docent Michael Bloemendal
plaats Amsterdam
data 4 x op dinsdag, 20.00-22.00 uur
3, 10, 17 en 24 maart 2015
kosten € 64

Sjoel en staat

Mag of moet een religie zich mengen in civiele zaken? En mag of moet de staat zich bemoeien met de godsdienstuitvoering?

Al sinds het begin van het jodendom is het thema kerk en staat een belangrijk onderwerp. De verschillende verantwoordelijkheden van koningen en priesters zijn heel duidelijk vastgelegd. Een combinatie werd afgekeurd, zoals het geval was bij de familie van de Chasjmoneeërs die zich zowel het priester- als het koningschap toeëigenden. In Babylonië bestond bij de Joden een vaak moeizaam evenwicht tussen rabbijnen en de *resj galoeta* (een soort president in ballingschap).

Ondanks dat scheiding van kerk en staat tegenwoordig breed geaccepteerd is, blijkt ook nu de uitwerking in de praktijk soms lastig.

cursusnr. 7542
docent Michael Bloemendal
plaats Amsterdam
data 3 x op maandag, 20.00-22.00 uur
24 november,
1 en 8 december 2014
kosten € 48

ONLINE LEREN BIJ CRESCAS?

Alle informatie vindt u op pagina's 4 en 5.

In Nederland bijvoorbeeld, is de wet het hoogste gezag en wordt religie getolereerd zolang die religie of haar uitingen niet in strijd zijn met de Nederlandse wet. Binnen het jodendom geldt traditioneel het omgekeerde: de landswet is bindend (*dina demalchoeta dina*), zolang die niet strijdig is met de Joodse wet. Beide interpretaties kunnen tot ingewikkelde juridische en ethische discussies leiden. 'Mooie' voorbeelden hiervan zijn de recente discussies rond kosjer slachten en besnijdenis. Interessant zijn ook kwesties met betrekking tot erfrecht en/of zakelijke transacties, waar Joodse regels heel anders zijn dan in de Nederlandse wet.

In deze cursus wordt het thema 'sjoel en staat' van verschillende kanten belicht. We kijken naar het verleden, maar houden ons hoofdzakelijk bezig met het heden. Hoe gaat het modern-orthodoxe jodendom om met schijnbare of reële tegenstellingen tussen landswetten en Joodse regels? En hoe kijken we aan tegen 'staat en religie' in Israël?

Tijdens de lessen is volop gelegenheid voor discussie!

JOOP AL BIBLIOTHEEK

Crescas beheert de Joop Al Bibliotheek, een verzameling van meer dan 4000 'Joodse' boeken. In deze bibliotheek is onder andere de collectie van Joop Al z.l. en een deel van de collectie van Mira Rafalowicz z.l. opgenomen. De catalogus kunt u online bekijken op www.joopalbibliotheek.nl.

De bibliotheek fungeert ook als studieruimte. Als u onderzoek doet, werkt aan een scriptie of een proefschrift, of voor een ander doel boeken in onze bibliotheek wilt raadplegen, dan kunt u hiervan gebruik maken. De studieruimte is voorzien van een bureau, een computer met internetverbinding en een printer/kopieerapparaat. Wij stellen u deze faciliteiten graag kosteloos ter beschikking. Neemt u wel eerst contact met ons op, telefonisch of per e-mail, om te reserveren.

JOODSE DIGITALE BIBLIOTHEEK

Per december 2014 is onze digitale bibliotheek uitgebreid tot ruim 500 boeken, de meeste van (bijna) vergeten Joodse schrijvers. Door de boeken te digitaliseren en online beschikbaar te maken, krijgen ze een 'tweede leven', worden zij opnieuw gelezen. U kunt deze 'Joodse boeken' online lezen, of als pdf downloaden. Gratis! En legaal!

De bibliotheek wordt regelmatig uitgebreid, het loont de moeite om af en toe een digitaal kijkje te nemen. Van de meeste schrijvers hebben wij achtergrondinformatie opgenomen, waarmee de Digibieb meer en meer uitgroeit tot een schatkamer van Joodse literatuur.

Dankzij het scannen met geavanceerde software zijn alle boeken bovendien op trefwoord doorzoekbaar en daarmee uitstekend geschikt voor (wetenschappelijk) onderzoek.

De Joodse Digitale Bibliotheek is te vinden op www.joodsebibliotheek.nl.

CRESCAS APP

Met de Crescas App heeft u 'ons' altijd direct bij de hand: het laatste nieuws uit Joods Nederland, maar ook ons complete on- en offline aanbod.

De wekelijkse nieuwsbrief lezen? Het nieuwe cursusprogramma bekijken? Video's afspelen? Bladeren door de Digitale Joodse Bibliotheek of de laatste columns lezen? Dat alles gaat super-eenvoudig met de Crescas App. Via het menu is alles snel en makkelijk vindbaar. In het najaar van 2014 wordt de app vernieuwd. Voor de kenners: van een *webbased app* stappen we over op een *native app*. Het belangrijkste verschil is dat u onze app vanaf dan vindt in de app stores waar u ook al uw andere apps aanschaft. Gebruikers van iPhone en iPad doen dat in de 'Apple App Store'; als u een Android-toestel hebt, in de 'Google Play Store'. Wat blijft, is de eenvoudige manier om de app te downloaden: ga naar www.crescas.nl/app, vandaar leiden wij u snel verder naar de juiste 'store'. Uiteraard is en blijft de Crescas App gratis.

Zet 'm op ...
uw mobiele telefoon
of tablet!

Met een financiële bijdrage, klein of groot, kunt u helpen het werk van Crescas mogelijk te maken. Nu en in de toekomst. Een eenmalige donatie kunt u makkelijk, met een paar muisklikken, overmaken. Ga hiervoor naar www.crescas.nl/doneren.

Door chawwer of misjogge van Crescas te worden, steunt u ons financieel én laat u tegelijkertijd uw betrokkenheid bij Crescas blijken. Als chawwer (vanaf 50 euro) of misjogge (vanaf 100 euro) krijgt u bovendien korting op onze activiteiten. Op www.crescas.nl/chawwer leest u meer.

Misschien wilt u met een groter bedrag bijdragen aan ons werk voor Joods Nederland? Een fiscaal zeer gunstige methode is een periodieke schenking van minimaal vijf jaar. Deze vorm van schenken is sinds 1 januari 2014 sterk vereenvoudigd: u hoeft niet meer langs de notaris, het invullen van een eenvoudig formulier volstaat. Wij vertellen u hier graag meer over. Crescas is een ANBI (een Algemeen Nut Beogende Instelling), uw giften zijn fiscaal aftrekbaar.

Joods Educatief Centrum 'Crescas'
Buitenplein 65
1181 ZE Amstelveen

telefoon: 020-6402380

e-mail: info@crescas.nl
websites: www.crescas.nl
www.joodsebibliotheek.nl
www.joopalbibliotheek.nl
www.joods.net